

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolvasó szerkesztő és kiadó tulajdonos
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy a hirdetésmények és előfizetési pénzek a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A tisztelt közönséghez.

Szives tudomására hozom olvasóinknak, hogy eddigi kiadónkkal f. hó 1-én kötött szerződés szerint, a „Székelyföld“ tulajdonjogát átvettem, jövőre tehát nem csak a szellemi, hanem az anyagi rész felett is az intézkedés engem illet. Midőn e vállalatához a közönség szíves támogatását kérem, egyuttal kijelentem, hogy február 1-től kezdve a lap előfizetési díját 6 frtról öt frtra szállítom le.

Miután ezen vállalatnál a ezél nem az anyagi nyereszkesedés, hanem csupán az, hogy minden társadalmi osztály egy jól szerkesztett, megbízható vidéki lapot nyerjen, lehetővé akarom tenni, hogy a szegényebb sorsúak is olcsón megkaphassák. Ennélfogva a községi előljáróságok, tanítók, iparosok és olyan egyesületek, melyeknek tagjai személyenként előfizetőink sorába belépnek, a lapot 4 frtért kapják egész évre.

Ezen leszállított árból kitűnik, hogy vállalatom távol áll minden üzleties érdekektől s legjobb esetben is

csupán annyira számít, hogy a lapfentartási költségek bejőjenek. Magam és a szerkesztőség mindig elég jutalomnak fogja tekinteni, ha működésünket a közönség méltányolni fogja.

K. Vásárhely, 1895. február hó 1-én.

Dobay János.
laptulajdonos.

Ellenzéki fájdalmak.

A mi ellenzékünk olyan, mint a szeszélyes gyermek, sohasem lehet tudni, hogy miért sir. Annyi bizonyos, hogy mindig van valami baja. Most a legujabb fájdalom az, hogy az új miniszterek kerületeiben a kormány közgei megbotránkozottat erőszakosságokat követnek el azokon a szegény ártatlan ellenzéki választókon. Mérges kirohanások voltak e miatt az országházban is, hanem egy pár kedélyes mosolyon kívül egyebet nem tudtak előidézni. S ha az ember a viszonyokat ismeri, az ilyen feljajdulások mosolygáson kívül egyébre igényt nem is tarthatnak, mert hát tényleg úgy áll a dolog,

hogy az ellenzék meglátja a szálkát a közigazgatási tisztviselők szemében, de a magában a gerendát nem. Ha egy-egy falusi bíró, vagy jegyző valamit tesz a kormány jelöltje érdekében, ez hallatlan erőszakosság, de ha a fanatikus papok s véresszájú demagóg kortések járnak be a falukat s hamis jelszók alatt izgatják a népet a társadalmi rend és törvények ellen — ez mind nem egyéb, mint az alkotmányos jogok gyakorlása. Szóval, ha a kormánypart felhasználva a rendelkezése alatt álló erőket s törvényes eszközökkel igyekszik győzelmet biztosítani: ez korrupció, ez bűn, de ha a felbujtott és felpálkázott tömeg vasvillákkal és dorongokkal terrorizál s másokat erőszakosan megakadályoz alkotmányos jogai gyakorlásában: ez nem egyéb, mint egy kis manőver.

Azok az ellenzéki pártok, melyek egymás között sem tudnak megegyezni, nem tudják megbocsátani azt az egyseges politikát, melyet a szabadelpárt folytat s mely legfőbb erejét képezi s tehe-

tetlen dühében kigyót, békát kiabál azon párt ellen, melyet megdönteni nem képes. Bármily rémséges dolgokat beszél is az ellenzéki vád a kormány választási visszaéléseiről, az elfogulatlan közvélemény tartózkodással fogadja ezeket, mert az már bizonyos, hogy a bot, vasvilla és flassterkő nem a kormánypart fegyvere, ezeket az igen alkalmasoknak bizonyult argumentumokat az ellenzék hozta be alkotmányos életünkbe s aztán a végén is jegyző uraimék biztató szava nem üt akkora csorbát a választások ideális tisztaságán, mint az ellenzéki botok ütnek a jámbor mameluk koponyákon. S te jámbor olvasó közönség, mely szeretsz vakon hinni abban, mit az ellenzéki újságok irnak s résztvevő szívedben visszhangra találnak az ellenzéki jajongások, tekintszét szülőtte földeden, tiszta szemekkel nézz végig egy választást s megtudod, hogy melyik részen harsognak tisztább, becsületes fegyverekkel.

O.

TÁRCZA.

Némely szokásokról.

Írta: Dr. Bardocz Gyula.

Talajdonképen mered is választám magamnak e terjedelmes témát? Hiszen ez ama sivatag, melynek kezdetét talán még Czérna szabó is ismeri — mivel szokásai, s hozzá jó szokásai, neki is vannak — de vigére még senki sem juthatott s lehetőleg nem is fog jutni, ha csak a gondviselés ama kellemes és nem mindennapi helyzetet nem fogja számára fentartani, hogy — mint az emberek legutolsó példány — az összes után betegesze az ajtót. Pedig tessék elhinni, ha mondom, hogy elég élvezetes dolog lenne valakinek legutolsóinak lenni, illetőleg maradni s jókat nevetni az elől menők botlásán. Csak hogy a mai sportedzett nemzedék ama nevezetes fia nevései közben is elunhatná magát s vágya kerekedhetné egy csendes „calaber“ parthiet végigjárni, ha ugyan volna kivél!

A különböző szokások leírását ott kellene kezdenem, hogy vannak jó és rossz, kellemes és kellemetlen, szép és csunya stb. szokások; ismertetnem kellene egyes országok, népek, városok, falvak és emberek szokásait, példákkal illusztrálva, de ez egyrészt népszerűvé nőhetné ki magát — a mihez, melesleg mondva, vajmi keveset értek — másrészt megannyi kihívás, páros viaskodás, sajtópör, hirlapi polemia és a jóságos égtudja még mi nem lenne az eredménye, hogy egy magam fajta jámbor halandó ép bőrrel soha ki nem bírna! Ezért sohajték fel tehát mindjárt a czímnél s ezért kérdezem meg a nagyérdemű olvasókat, hogy miért is választám magamnak e terjedelmes témát!

Tekintettel bőröm egyrétégűségére, polemiákba nem merek belemenni, hanem azért egyesek különös szokásait megkísértem, neveik szerény elhallgatásával, felemlíteni. Neveiket azért hallgatom el, nehogy e sorok olvasásakor kissé elpiruljanak s engem confidensnek nevezzenek.

Most már az a kérdés, hogy hol kezdjem meg? Tessenek jól megérteni engem, mert ezzel nem azt akarom kérdezni, hogy idehaza-e vagy másutt? mint az egyszerű ember, midőn nem tudta, hogy a sonkának melyik oldalából vágjon le egy darabot, hanem azt, hogy a női-vagy pedig a himembe tartozó egyének szokásairól beszéljek-e előbb?

Természetes, hogy a nőkön kezdem, hiszen mindig a szépnem az első; azonban nem a támadó oldalon!

Például itt van az én kedves Mariska hugom (a kik nem tudnak, azoknak szent titoktartás mellett megsugom, hogy biz ő másfél évvel idősebb, mint én vagyok, de azért én őt hugomnak nevezem, mert egy jól nevelt leánynak mindig csak bátyjai lehetnek), ki minden bál előtt három nap és három éjjel szakadatlanul táncpróbákat tart a kefesepáruval, mert a mint ő mondja, nagyon kihozná a sodrából, ha a „sechsschrittben“ véletlenségből ötöt vagy pláno hetet találna lépni. Mellesleg mondva, jól keringőzik, de én még sem szo-

retem felkérni gyakran, mivel térdeinket mindig agyon kalapáljuk. Bizonyosan nem tudnám megmondani, hogy itt melyikünké ez a rossz szokás, de annyit bizonyosan tudok, hogy én nem tartozom a szépnemhez!...

Na, hogy Vilma hugomról is (6 már igazán hugom!) megemlékezzem, a sok között neki is van egy dicséretes szokása. Nagyon szereti a füstölt nyelvet (bár szeretné a füstöltlent is, így legalább jobban kimélné a magáét) — a mi még nem szokás, hanem jó izlés — s ha szerét teheti, mindeniknek levágja és megeszi felét ebéd előtt; hanem ez már szokás és ha a Herkópáter mondja is, rossz szokás! — Az egészben csak az a vicze, hogy a buta szakácsné elhiszi az ártatlan Vilmácska ama föllentését, hogy a füstölt nyelveket a macska ette meg, mintha bizony a macska késsel vágná a füstölt nyelvet!

(Folytatása köv.)

Közgazdaság Háromszékvármegyében.

Dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó jelentése az 1894. évről.

III.

(Folytatás.)

A gazd. bizottság által segélyezett négy mintagazdaság egyikében az itt termesztetni nem szokott növények termelésével kísérleteznek s eredményük a gazd. bizottságban és helyi lapokban közzé tétetik.

Jó minőségű vető magvakat 100 forint értékben és műtrágyát osztott ki a g. bizottság, a melyeket nagyméltósági földművelésügyi miniszter ur volt kegyes adományozni.

Mezőgazdasági gépek szinte tulságos mértékben szaporodnak. Gözerező cséplőgépek, kévekött és marokrakó arató, fűkaszálo, vetőgépek, jó ekék és boronák elégséges mennyiségben vannak.

A káros rovarok terjedése elleni intézkedések közül a hernyók irtására az intézkedés évenként megújítatik s az új mezőrendőri törvény életbelépte folytán remélhetőleg szigorubbán végre is fog hajtatni. A hesseni légy és az elleni védekezésről ismertető füzetek és légy-példányok beszereztek, illetékes közegek s a gazdasági felügyelők közt kiosztattak, a védekezés lapokban is ismertette lett. Hála legyen, messzebb mennő intézkedésekre nem volt szükség. Az apionok ellen is lettek intézkedések téve. Rovarok általánosan nem sok kárt okoztak, annál többet az egerek, melyek az év folyamán oly rendkívüli módon elszaporodtak, hogy azok elpusztítására jelen körülmények között gondolni sem lehetett. Hogy a herésekből és őszivetésokból hagytak-e a gazdáknak is valamit, azt csak a tavasz fogja megmutatni.

A már említett állattenyésztési szabályrendelet, továbbá az 1894. XII. t. cz. által rendelt járási mezőgazdasági bizottságokról és a pásztrokrol szóló szabályrendeletet viszonyainkhoz alkalmazva a megyei gazdbizottság rendkívüli ülésén előterjesztettem, a honnan elfogadásra ajánlva a törvényhatósági biz. közgyűléshez áttéttek, a hol elfogadtattak és így nemsokára egy módosított s két új szabályrendelet fogja itt is viszonyainkat szabályozni.

Örömmel üdvözölhetjük a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény életbe léptetését. Sok tekintetben viszonyaink között sürgető szükség szigorú végrehajtása. Hatása a gyakorlatban fog mutatkozni, ha hiánya lenne, azvalószínűleg azon határozatok végrehajtásánál fog mutatkozni, a melyek a kevésbé erélyes községi közegekre vannak ruházva.

Utaink jól kasználható állapotban vannak.

(Vége következik.)

A kézdiasárhelyi jótékony nőegylet hivatása.

Irtá: Kiss Jenő, polg. isk. tanár.

Társadalmi érdekeinket, az általános jólét, vagyonosodás és műveltség terjesztésében — valljuk be az igazat — első sorban a nőegyletek vannak hivatva, egyes vidékeken úgy, mint nagyobb városokban, hatékonyan támogatni, illetőleg munkálni.

Nőegyletünk a multban a segítés, védés és oltalmazás jelszavát írva zászlójára, figyelemre méltó munkásságot fejtett ki. Időről-időre női győngésséggel igyekezett letörölni a nyo-

mor, a szegénység által előidézott könyeket.

Ujabbban azonban a megváltozott társadalmi érdekek által vezéreltetve, belátta, hogy nemcsak a nyomor enyhítése, de a nyomor megelőzésére rohamosan terjedő kóros állapotok: fényűzés, ésszerűtlen nagyravágás, helytelen gazdálkodás tényének korlátozása is hivatása körébe tartozik; belátta azt, hogy nemcsak a gyámoltásért, de hogy biztosíthassa a jövő nemzedék erkölcsét, jellemét, kitartó munkásságát, a család jólétét, vagyonosodása- és műveltségének érdekében is az eddiginél szélesebb körű és gyakorlatibb alapon nyugvó munkásságot kell végeznie.

Sok bajaink vannak, láthatjuk, akár a székei családok belételtére, akár a mai nőnevelésünkre essék tekintetünk. A női hivatás magasztosságának, fontosságának érvényesülése, érvényesítése érdekében nőinkre a nőegylet kötelessége fontos missió vár. A családi élet belételtének emeléséről van szó; már pedig ezt minden nő csak a maga értékével biztosíthatja.

A nő valódi értékére, miután általa egy család boldogsága és előhaladása nyer alapot, az eddiginél nagyobb gondot kell fordítani.

A nőnevelés kérdése társadalmi életünk, nemzeti megújulásunk, előrehaladásunk szempontjából sokkal fontosabb, minthogy azzal szemben közönyösek maradhatnánk. Volt idő, midőn a nők valódi, hogy úgy mondjam, belételtével keveset foglalkozott a társadalom.

Ma azonban a civilizáció terjedésével, akkor, midőn a női hivatás a férfi hivatásával majdnem egyenjogú és értékű külön teret kapott, hova-tovább mind gyakrabban tereli a női hivatás felé a közfigyelmet.

Női érték! Hát miben nyilvánul ez? — fogják kérdeni sokan. Nézzünk végig a nap-nap mellett szemünkkel látott székei családok anyagi és erkölcsi szétesésén, felbomlásán; figyeljük meg, hogy Európában mely kis zugában hol van annyi válóper, hol van annyi zavaros családi élet, mint a székei földön, s ha ezen külső tényeknek belső okait fűrkészszük: ott találjuk a nőt.

A nők értéke legfőképpen azon lelki műveltségtől függ, a mely őket az élet utain vezérli.

A férfi, ha családot alkot, munkál családja fentartása és boldogulása érdekében, de munkásságához a belső tüzet, ösztönt, kitartást mindig az oldala mellett álló nő valódi értéke biztosítja.

Ritka eset az, mikor a férfi jelleme oly szilárd, hogy azon egy mellette álló nő ésszerűtlen, tapintatlan magatartása, viselkedése léket ne ütne.

Nem vagyok barátja a nők túlműveltségének, de borzalommal tölt el egy durva lelkű, műveletlen nő. S hogy ha a nők műveltségéről, valódi értékéről van szó, nem tudom, hogy ennek kialakítása szempontjából a szülei házat, vagy az iskolát becsüljem-e nagyobbra?

En kétféle műveltséget különböztetek meg: egyik alaki, a másik lelki műveltség; ezen szétválasztás, a nőket tekintve, eléggé indokolt is. Mert, a míg az egyik műveltség kialakítására elég a természetes és a józan ész szellemében kormányzott család, mondjuk, szerény légköre,

addig a másik műveltség magasabb iskoláztatást óhajt.

Az alaki műveltség nem képes mindig a lelki műveltséget is biztosítani, nem, különösen akkor, ha az egyénekben a rátermettség hiányzik, s annak megadását a család belétele sajátos természetéből kifolyólag elmulasztotta.

(Folytatása következik.)

A menedékház bálja.

Kézdí-Vásárhely, 1895. február 4.

A mi szegény menedékházunknak szegény a szerencséje is. Minden esztendőben szoktunk egy-egy bált rendezni javára, de bizony az soha sem éri el azt a bizonyos „fénysikert”, melyet a vidéki lapok oly nagyon szeretnek konstatálni. A mult szombati bál is egy kissé szegényesen ütött ki. Egy 48 tagból álló rendezőbizottság, élén 4 elnökkel, 4 alnökkkel és 10 különböző című tisztviselővel garantizolta a balsikert, azonban a 48 tagu garancia kevés „fáradságot nem ismerő buzgalmat” fejtett ki s így a termüket eltölteni szokott nagy és diszes közönség távollétével tündökölt. Hiában volt dr. Bánffy Zsigmond és Nagy Károly elnökök nagy tevékenysége, a sok tagu rendezőbizottság nagyrésze elégnék tartotta büszkén viselni a diszes rendezői jelvényt, egy része pláne meg sem jelent. Szóval, a mi alaposan kifolyzott dísztermünk alig hogy félig telt meg közönséggel. Annyit azonban megadhatunk, hogy a maszkok kiválóan elegánsak valának s a fényes kosztümök előkelő holtyeket takartak. Az árváska, paraszt menyecske, tót leány, cigány nő, halászeány stb., kiválóan elegánsak voltak, de a győzelem pálmáját ezuttal is a barátnak kell adnunk, ki szent felháborodással hirdette, hogy őt az ördögök hozták az emberi hivatkozás eme tanyájára, de azért nem állította valamelyik ropogós esárdásban egyik másik szépséggel egyet-egyet fordulni, hogy aztán jövő pillanatban vezekljen érte. Szóval, elegáncziában, jó kedvben és szellemességben nem volt fogyatkozás, csupán az anyagi bevétel nem volt elég jó. Jövőre talán jobban lesz.

O.

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Székely Híradó” f. évi 9. számában „A difteritisz s az óvintézkedéseknek végrehajtásáról” cím alatt egy közlemény jelent meg — „cz.” aláírással, mely semmi egyéb, mint irhatnomsági viselkedésnek a kifolyása s minthogy az a valóságtól merőben eltérőket tartalmaz, nehogy a nagy közönség félrevezetessék, válaszunkat az alábbiakban foglalva, becses lapjában közzé tenni kérjük.

Mennyire valóban „cz.” ur azon állítása, miszerint „K.-Szentléleken egyre szedi áldozatait a difteritisz” s mily rosszul informálta magát a közönség házában kifüggesztve levő „járván jegyzék”-ből, a következő hiteles adatokból kitűnik:

Az első betegülés f. évi január hó 1-én történt s kisebb-nagyobb időközökben 24-ig megbetegült (és nem „le”) 15, melyből elhalt 6, meggyógyult 9 beteg, tehát ma egy sines, mit az „orvosi látogatási napló” is igazol.

Már most kérdem: hol van itt az „egyre szedi áldozatait” beigazolva? Hisz oly terjedelmes és népes községben, mint K.-Szentlélek, ezt soknak mondani nem is lehet. Vajjon az, hogy január 24 óta újabb betegülés esete nem fordult elő, nem a mellett bizonyít-e, hogy az óvintézkedések szigoruan foganatosítottak „még alsóbb hivatalos” és nem hivatalos „közegek által” is? Különben is annak elbírálására, miként lettek foganatosítva, „cz.” az, ki legkevésbé illetékes, mivel ahhoz annyit sem ért, mint a hajdu a harangöntéshez. Megengedjük: saját szakmájában el tudhat járni s ebben adhat is tanácsot felsőbb hatóságának, de nekünk ne adjon!

Azt mondja: „Ott áll az ör, a család jár ki és be.” Ez merő hazugság! Volt ugyan eset rá, hogy egy elzárolt lakás tulajdonosa — idézve lévén K.-Vásárhelyre — nem a kapuján, hanem hátul a kertjén, a mező felé eltávozott, de ez, azt hiszem, nem az ör hibája. Ez eset az illetékes hatósághoz be lett jelentve.

Valóban „cz.” azon állítása, hogy a járvány tartama alatt a fertőzött lakásokban „torozás” lett volna, s az ott megjelentek más családokba behurcolták a bacillust, mert mint a difteritisznek sem „bacillusa”, sem „magva” nincs, épúgy torozás sem volt; e mellett bizonyít azon körülmény is, hogy azon családok — melyekben betegülés volt — egyike sines a másikkal rokonságban; már pedig K.-Szentléleken eskák a közeli rokonok jelennek meg a torozáson. Lehet „cz.” uréknál ez másképp van. Badarságai közt még azt is mondja: „az iskolák mellett a torozások be-tiltandók.” Hát ez mi? Csak nem félti talán az üres iskolát a difteritistől; hisz még eddig a világon sehol arra eset nem volt, hogy bármennyi járványban sem iskola, sem más építmény megbetegült volna.

Ha ismerős volna „cz.” ur a felsőbb intézkedésekkel, nem tanácsolná a 4 tételben felállított „óvintézkedési” 1. pontjában azt, hogy a beteg gyermek a járvány-kórházba szállíttassék; erre csak ott van szükség, hol az egészségesek elkülönítése nem lehetséges, a minő eset itt nem fordult elő, s még oly esetben is „az orvosok alkalmazása kerülendő.” A 2. pontban hullaházba szállíttatni rendeli az elhaltat. No, ezt sem tessék, hanem igen azt, hogy a hulla lehetőleg még az elhalálozás napján eltemetessék.

Sajnos, a 4. pont alatti intézkedése sem az ön által előírt értelemben lett foganatosítva, mennyiben „szerum”-ot nem vásároltunk be „a község pénz-tára terhére”, hanem igen a körösvos ur által irt vény szerinti gyógyszerből több adagot, mely ott, hol kellő időben alkalmaztatott, igen szép sikerre vezetett. Azonban, ha a közegészség iránt annyira érdeklődik t. „cz.” ur, ne tanácsosul szolgáljon — a mi semmi áldozatba sem kerül — hanem nyisson meg egy gyűjtő-ívet a szerum beszerzése költségeire 50—100 forinttal. Ezek több jól tesz, mintha avatatlan kezekkel belekon-tárkodik oly dologba, melyhez mitsem ért.

Végül: nem mulasztathatjuk el a község lakossága, illetve a szülők nevében visszatartani azon yádját, mely szerint azok így gondolkoznak: „bár így fogyjon a kenyérpusztító”, mert népünk szereti gyermekeit és

aggódik azokért. Meglehet önmagából indult ki „ez” ur és ekép érez; lévén önnök is „kényépusztítója” elég.

Nem akarunk ezíke minden pontjára részletesebben válaszolni, erre nem érdemesítjük; ebből mindenki levonhatja a következtetést.

Kézdi-Szentléleken, 1895. február hó 3-án.

Pál Péter,
kjegyző

Bartha J. Béla,
bíró.

Csarnok.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

XLVI.

Téns Szerkesztő ur!

A miattól fogva az mi vallásos ministerünk Wlasits kimondta, hogy az zsidótörvény megleszen, nem lehessen vele bírni, örömben ki akar bujni az bőrből. Ha akar, tegye meg. Nem es érdemes abba a csuf bőrbő embert tartogatni. Mőriez asszongya, hogy ojan okos minister soha sem vót mint Wlasits, az nem ojan „vala s nines” miniszter. Mőriez asztot es mondja, hogy mikőpen a régi világban az verostenger kettő vált, hogy az zsidók száraz lábbal keresztül mehessenek, éppeg ugy válnak két fele az veres gunyás nagy papok az főurak házában, hogy az zsidó törvényt keresztül spaczérozhassék közöttök. Ezen szovakra Mőriezt igen alkalmasan szája kollintottam s egy belső emberhez illendő tekintőjjele így szólék hozzá:

Takarogó előlem te fonesika héber. Ojan nines, hogy az zsidó törvény elől a mi szent püspökeink meghátrájanak. Met az igaz, hogy az jó isten minden emberi állatot a maga képire és hasonlatosságára teremtet, de az zsidót nem, met ha őket es az maga hasonlatosságára teremtet vóna, egy kicsit szebbecske ábrázatot adott vóna nekik. Héában es okvetetlenkedel Mőriez, met hát mi keresztény katolikusok vagyunk, a jó isten legfajinabb teremtményei. Az többi csak a seprő.

Ezen szovak után megmagyaráztam neki, hogy az dolog ojan forma, mint mikor egy hordó bort lehuz. A mi a tetejéről lejjő, az a tiszta, az a keresztény katolikus s mikor az vége felé az utóját beleszalasz, ez a más vallás.

Hát én asszondom, hogy ha ezen fajin példából meg nem érti a dolgot, hát akkor ne szojjon az magas politikába.

Nagy szeget ütött az fejembe, midőn az újságlapokból olvastam, hogy jövő ősznek évadgán mán az pogárianyakönyű dívatba jön, míg az pogári házasság csak december hónapjában kezdődik. Kántor komámval megbeszélve az dogok mi-benléttyit, ugy tanáltuk, hogy ez egy küsnég erkőstelenül vagyon berendezve, met asztot ugy es lehet érteni, hogy előbb a házassalodoknak keresztelni és az anyakönyűt használni kell s csak azután muszáj az pogári házasságot megkötni. Egy szó mint száz, egy küsnég bajoeska, mikor az keresztelés olejibe vág az házasságnak.

Asztot olvastam az újságlapokban, hogy a gorof urak egy pártot csináltak az nép számára. Mergelődik es erőst Mőriez, mivelhogy oda semmiféle zsidó ember be nem dugja az arrát. Kántor komám erre a néppártra asszongya, hogy jobban tennék az

gorof urak, ha az szegény népek pártját fognák, minthogy pártot csinálnak neki. Iszeg kolontos emberekből foghatnak a nagy urak egy párt, de az még nem párt. Mőriez mőrigiben asszongya, hogy az gorof urak előb megnyuzzák a szegény népet s azután pedéglen megboldogítják. Éppeg ojan formán, mint az operenezkás tenger mellett fekvő Kinaországban, hol az embernek először testéről vágják le az gombot s azután pedéglen az harezi sapkájáról, hogy szégyelje magát s mikor oszténgad jól leszógyelte magát, szépen eltemetik, hogy vigasztalódgyék meg. Mán nekünk nem, kell az a gorofi néppárt. Mi nem küzdünk az tőke ellen, hanem az tőkét az erdőn le vágjuk s a mellett sütünk füstölt kolbászt s több hasznunk van belőle. Mi kárbahágói kebeles polgárok tehát maradunk továbbra es — a mig csak élünk — igaz hitű fehér tollas hazafijak.

Kárbahágó, 1895. január (Disznótor) hó 31-én.

Maradtam a téns szerkesztő urnak

tisztelettel s becsülettel

Jámor Están,
egyházi.

Ujdonságok.

K. Váshhely város képviselői f. hó 7-én gyűlést tartott, melyben névszerinti szavazással egyhangulag kimondotta, hogy a regálé kártalanításból kapott 50000 frtot a város által tervbe vett vendéglő és vígadó felépítésére fordítja s felhatalmazta a tanácsot, hogy e tárgyban a belügy-miniszter urhoz feltérjesztést tegyen.

Gazdák figyelmébe. A földművelési miniszter szakértők által egy tervezetet készítettett a takarmányok helyes és okos felhasználásáról s ezt a megyéknek megküldötte. Egy ilyen tervezet van megyénk alispáni hivatalánál is, melyet az érdeklődők ott barmikor megtekinthetnek.

Időjárás. Hosszu vajudas után megjött a valóságos tél. Kaptunk bővön havat s rá egy kis hóföregteget. Ezuttal a keleti Bodza szele uralkodik, mely közel sem oly mérgező mint az Ojtoz vagy Nemere, de azért elég kellemetlen. F. hó 7-én hallottuk először az idén a havat esikorogni. Minden jel oda mutat, hogy hatalmas utó-télre van kilátásunk.

Halálozás. Őszinte részvétellel értesültünk azon súlyos ezaládi vesztéséről, mely községi iskoláink derék igazgatóját s lapunk kitűnő munkatársát M. Székely Jánost, fiatal neje korai halálával sujtotta. Az elhunyt maga is tanítónő volt a községi leányiskolánál s mint népnevelő és mint családanya egyaránt birta a közönség rokonszenvét s ezért váratlan halála, boldog házasságának első évében — mindenikben őszinte és mély részvételt keltett. Haláláról a mélyen sujtott család, kártársai és a jótékony nőiület, melynek jegyzője volt, külön gyászjelentéseket adtak ki. Béke és áldás porai felett!

Difteritisz. Ugy látszik, hogy a mostani rendkívüli időjárás folytán a difteritisz egész Háromszék megyében állandó jelleget kezd ölteni. Kézdi-Váshhelyt a hét folyamán 2 újabb eset morúlt föl, de mindkét beteg a javulás útján van.

Szinészet. Mezei szintársulata, mely jelenleg Gyertyó-Szentmiklóson működik, 20 előadásra engedélyt kért, azonban a városi tanács hivatkozva arra, hogy Füredi szintársulatának

már engedélyt adott, Mezeit kérésével elutasította.

Rendőrség köréből. A menyőnyire a történelem világánál visszahatolhatunk, K.-Váshhely városát sokszor fenyegette veszedelmes sztrájk, de aligha volt valaha nagyobb, mint most. A napokban ugyanis beállított a rendőrséghez L. S. gyepmester s hivatkozván azon hasznos szolgálatokra, melyet az elhullt állatok elhordása által a nemes város közegészségügyének tett — kijelentette, hogy minekutána sikerült neki mult évben turpisság folytán rendes fizetésénél 6 frttal többet a városi pénztárból felvenni, ha ezen összeget neki az idén is meg nem adják, ő kilép a város szolgálatából s egyben méltóságának külső jelvényeit, egy mint a kutya fogó kurkot és zsákot a hatóság rendelkezésére bocsátja. A rendőrségnél megkísértették a sztrájkoló kutyapeczért lemondásának visszavonására bírni s egyszersmind több napi dutyi is kilátásba helyeztetett, ha kötelességét nem teljesíti; azonban a hajthatatlan lelkű peczér kijelentette, hogy kész tüzhalt is szenvedni a megtagadott 6 frtéért. Illetékes körökben igazotossággal várják a dolog kimenetelét; a kézdiváshhelyi kutyák felhasználva a boldog állapotot, vígan száguldanak az utcákon s örömteljes esaholással töltik el a levegőt.

Farkaskaland. Szabó Gábor osdolai lakos a mult hét végén egy este azon ezélből, hogy lenyugvás előtt telkén körülnézzen, kiment udvarára, de alig tett pár lépést, midőn 2 ordas fogaikat vicsorítva vele szembe állottak s támadásra készültek. Gazdánk alig birt meglepetéséből magához térni s menekülésre gondolni és csak nagy nehezen sikerült lakásába visszaszaladnia. Ott azonnal fejszét ragadtott s most már felfegyverkezve tért vissza a hareztérre, de a szomszédsághoz intézett segélykiáltásaira a vadak is megriadtak s egy házörző ebet elragadva, menekültek. Ezen eset is indokolja, mennyire kíváncsok a duvadak irtására megfelelő hatásos szert alkalmazni.

Nyilvános számadás a kézdiváshhelyi Millenium alapról: 1. Az 1894. decz. 8-án rendezett bál tiszta jövedelme 150 frt 74 kr. 1. Kézdiváshhely város által adott 100 frt első részlete 50 frt. 3. Az 1895. jan. 15-én rendezett bál tiszta jövedelme 100 frt. 4. Időközi kamat 31 kr. Összesen 301 frt 05 kr. Ebből kifizettetett a kézdiváshhelyi kiállítók által bejelentett tárgyak térdijának rele 148 frt. Marad 153 frt 05 kr. Ezen összeg 6665. sz. betéti könyv mellett a kézdiváshhelyi takarékpénztárban van elhelyezve. Ezeket kívül a kézdiváshhelyi takarékpénztár és kisegítő takarékpénztár 50—50 frtot szavazott meg e ezélra, mely összegek külön takarékpénztári betéti könyvek mellett kezeltetnek. E szerint a Millenium-alap összesen 253 frt 05 kr. Kézdiváshhely, 1895. február hó 4. Dobav János, a Millenium-alap bizottság elnöke.

Elveszett sorsjegyek. Öt drb Józsv sorsjegy a héten Kézdiváshhelyt elveszett. Megtaláló jelentkezék a kézdiváshhelyi rendőrkapitányi hivatalnál. A sorsjegyek megsemmisítése iránt a hivatalos lépések megvannak téve s így azoknak hasznát senki sem veheti.

Esküvő. Betegh Pál, a „Székely-Udvarhely” ezimű újság kiadója és könyvnyomdatulajdonos, január 28-án d. u. Nyiregyházán esküdött örök hűséget Takács Erzs kisasszonynyal, Takács Eduárd nyugalm. pénzügyi irodavezető művelt és kedves leányával.

Az orbai ev. ref. egyházmegyének e hó 2-án Kovásznán tartott rendes egyházmegyei tanácsában, Elekes László kovásznai ev. ref. lelkes indítványára kimondatott, hogy az egyházmegye és községeknek történelmét a milleniumra meg fogja írni a tanács. A munkálattal indítványozó és Szabó Jenő barátsai ev. ref. pap, a széles körben ismert költő, bizattak meg.

Bolondgomba ezim alatt emlékezett meg helyi laptársunk a jan. 31-én a „gyógyszerum” bál ügyében tartott értekezletről. Konstatálhatjuk, hogy azt a gombát valaki csakugyan megetté, minthogy eskis ennek hatása alatt irathatta azt, hogy M. A. és a törvényszéki bíró urak csak azért hagytak volna ki a rendezőbizottságból, mert állítólag nem földbirtokosok. Ezen képtelenséget mi sem ezáfolja meg inkább, mint a rendezőbizottság névsora, melyből láthatni, hogy ott bizony földbirtokos, földesurak mellett a társasélet minden tényező eleme reprezentálva van. Ha folszólamlás történhetett is, az esupán azért történt, nehogy az illető urak felkérdeletlenül és felkérdeletlenül vonassanak be egy olyan dologba, melyről talán tájékozottságuk sem volt. Kár volt, hogy ily jelentéktelen dolgot laptársunk bolondgombával elmérgesíteni igyekezett.

Gyujtogatás. Győző József volái lakos f. hó 1-én este Perényi József volái gazda esürét bosszúból meggyujtotta, minek következtében az a szomszédos Kőnczei Lászlóné szalma fedelű házával együtt elégett. A tettes letartóztatva a helyi k. törvényszék börtönében elmékedik a büntető nemozis sujtó kezéről.

RÖVID HIREK.

Bukarestben ifj. Sturza herceg, ki ezeltől három héttel nősült, miután előbb kedvesét meglátta — öngyilkosságot követett el. — Egő emberek. A csanádi vasut mentőn fekvő őesi koresmában vasuti munkások mulattak. miközben egyik verekedést kezdett s leütötte a lámpát, s a szétfrenescent égő petroleum lángralobbantotta a munkások ruháit. — Temesvárt egy előkelő családból származó leány vőlegénye hűtlensége miatt a Bégába ugrott, de kimentek. — Bécsben Rothziegel ügyvédet irodájában meggyilkolták. — Vasuti baleset. Szabadkán a pályaudvaron a Budapest-ről érkező tehervonat összeütközött egy helytelen vágányon álló kocsival. Összetört 6 kocsi, egy vasuti alkalmazott súlyos belső sérüléseket, egy másik pedig könnyebb zuzódásokat szenvedett.

Farsangi naptár.

Február 9. Ev. ref. egyház pogár bálja. Elnök: Kölönte Mózes.

Február 16. Erzsébet árvalány nevelő intézet társas estélye. Elnökök: Bartok Károlyné, Gábor Péter főszolgabíró.

Február 23-án. Szerum-bál Alsó-Torján.

Február 26. Nőegylet jelmezes estélye. Elnökök: Nagy Ferenczné és Kiss Jenő tanár.

Apróságok.

A diákok öröme.

Vendég (a koresmában a pincér-hez.) Miért olyan lármások a diákok a hátulsó szobában. Valanelyikük bizonyosan nevenapját ünnepli. — Pincér. Dehogyn! Azért van olyan jó kedvük, mert az új eselődünk ma reggel a takarításnál lemosta az asztalt s most egyik sem tudja, hogy mennyivel tartozik.

Az a házias nevelés.

A férj: Azt hittem angyalom, hogy ma vaosorára makaroni lesz a hushoz.

A fiatal menyecske: Hiszen én hozattam a cseléddelel, de vissza kellett küldeni, mert mind lyukas volt.

Meglepetés.

A-né: Holnap van az uram születésnapja s nagy zavarban vagyok, mert nem tudom, hogy mivel lepjem meg. Adjon valami jó tanácsot. — B-né: Tudja mit? Engedje egyszer neki az utolsó szót.

Jégen.

Renőe nagysám lelkendezve sugja a mamának.

— A báró fogja levenni a koresolyámát... A lábamat már kérte... Most tán a kezemet is megkéri.

A helyreállított becsület.

Egy vidéki lap nyilfterében olvasuk a következő nyilatkozatot:

En alulírott V. F.-ről minap azt mondtam, hogy ő a legnagyobb gazember; ezt a kijelentésemet, mint valótlant, ezennel visszavonom és kijelentem, hogy V. F. ur nem a legnagyobb gazember.

K. András.

Hasznos tudnivalók.

Az ablakokat a befagyástól megóvni úgy lehet, ha az üvegtáblákat kívül-belől olyan vízzel kenjük

meg, amelybe egy kevés glicerint kevertünk. Ha pedig már az ablak befagyott, akkor fél liter meleg vízben olvaszszunk föl egy maréknyi konyhasót vagy timsót, hogy a beletett tojás a tetején uszszék; ezzel a vízzel aztán egy kézi meszelő vagy durvább szivacs segélyével megmossuk az ablakot, mire a jég mindjárt fölenged. Hanagyon hideg idő jár, akkor az ablakot azonnal szárazra kell törölni s az elől említett glicerines vízzel kell bemázolni. Ezt is azonban annyira szükséges letörölni, hogy a glicerint csak vékony rétegben borítsa az üvegtáblákat.

Fagyott gyümölcsöket élvezhetővé tenni. A fagyottgyümölcsöt legtöbbször nem tudják ismét élvezhetővé tenni, pedig van ennek is egy egyszerű, könnyen keresztülvihető módja. Ugy élünk nevezetesen a dologgal, hogy a megfagyott gyümölcsöt hóba tesszük, vagy ha az nincs, jéggel és sóval fölkevert vízbe. Az egészet aztán valami hűvös helyre állítjuk s mintegy 4—5 óra szüzig így hagyjuk. Ekkor kiszedjük a gyümölcsöt, valami ruhadarabbal megtörölgetjük s szellős fagymentes helyre elteszszük. Ezen eljárás folytán a fagyos gyümölcs annyira megjavul, hogy ismét élvezhető lesz.

Mezőgazdasági közlemények.

Légeny-gyűjtő növények termesztése.

Növényeink igen nagy mértékben veszik igénybe a termőtalaj tápanyag készleteit, különösen a légeny is, minek következtében a talaj, ha csak folytonosan megfelelő trágyázással nem segítünk rajta, mentől hamarabb

kisóványodik, elveszti korábbi termékenységét s nem jutalmazza a gazda fáradságát.

Csakhogy kellő mennyiségű trágya felett nagyon sok esetben nem rendelkezik a gazda s rendszerint jóval ritkábban jut a földekre trágya, mint sem azt a bőtermések lehetővé tétele megkivánná.

Műtrágyával ugyan segíthet az ember magán, legalább a legtöbb esetben, csakhogy ehhez meg nagyon sok gazdának a szükséges tőkéje hiányzik.

Azon növényi tápanyagok közé, a melyek leghamarább kifognak a talajból, tartozik a légeny is, a mely pedig épen a legdrágábban szerezhető be.

Nagyon is érdekében áll tehát a gazdának, hogy a légeny szükségletét legalább részben, valamely olesőbb módon szerezzze be talaja és-növényei számára.

E tekintetben nagy segítségére szolgálnak az u. n. légeny-gyűjtő növények, a melyeknek kiterjedtebb termelésével és kellő felhasználásával igen nagyot segíthet magán.

Ilyenek az u. n. pillangós virágú növények: a luezna, a here különböző fajtái, a búkköny, a ballaczim, borsóesillagfűrt s egyebek. Ezen növényeknek megvan azon megboesülhetetlen képességük, hogy föl tudják venni a légenyt a körleighből, abból táplálkoznak, míg a talajban levő légenykészletet nagyrésztben érintetlenül hagyják.

Ebből önként következik, hogy a gazda nagyon bölesen cselekszik, ha mentől több pillangós növényt termeszt évenként birtokán.

A pillangósok légenygyűjtő képességét kétféleképp fordíthatja hasznára a gazda. Az egyik az, ha a dusan felnőtt pillangós veteményt leszántja

zöld trágyának, a másik pedig az, ha feltakarmányozza s az így származó trágyát fordítja aztán földjei kövérítésére.

Mindkét iránynak vannak barátai, nálunk Magyarországon azonban, egyes kivételektől eltekintve, kétszegtelenül gazdaságosabbnak mutatkozik a pillangósok feltakarmányozása. Így az állatokból is — melyek t. i. fölettek — hasznót látunk, de a körlegből összegyűjtött légenynek is csakugy hasznát vehetjük, t. i. állati trágya alakjában.

PIACZI ÁRAK.

Kézdi-Vásárhely, Jan. 17. Buza (tisza) (métermázsánként) 5.90. Buza (közepes) 5.35 Rozs 5.64. Árpa 4.08 Törökbuza 5.77. Zab 4.08. Borsó 5.00. Lenese 5.00. Fuszulyka 5.00 Köleskása 1100. Burgonya — 90. Marhahús kilogrammja — 36. Juhhús — 20. Sertéshús — 48.

Hirdetések.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 ftt 65 krig méterenként — sima, esikos, koez-kázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban sat.) postabór és vámmmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. k. udvari szállító) selyemgyára **Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelés pontosan elintéztetnek.

M. kir. államvasutak.

Érvényes 1894. május 1-től.

MENETREND.
PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Keleti vonal.

Érvényes 1894. május 1-től

Állomások				Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások				Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (ve.déglő)	(érk. ind.)	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45			Medgyes	ind.	regg. 10.55	éjjel 12.45			
Botfalva	"	5.39	8.07				Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felő)	(érk. ind.)	11.14	1.00			
Földvár	"	5.58	8.23					ind.	11.29	1.18			
Magyarós	"	6.17	8.43				Tövis (vend., elágazás Arad felő)	(érk. ind.)	d. u. 1.10	2.49	este 7.59		
Ápáca	"	6.35	8.57					ind.	1.45	3.42			
Kőpecz	"	6.54	9.16				Nagy-Enyed	ind.	2.11	4.02			
Agostonfalva	"	7.01	9.22				Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felő)	(érk. ind.)	2.56	4.35			
Alsó-Rákos	"	7.18	9.38					ind.	3.06	4.47			
Homoróci	"	7.45	10.02				Gyéres (elágazás Torda felő)	(érk. ind.)	3.43	5.15			
Kacsa	"	8.02	10.15					ind.	3.53	5.21			
Bene	"	8.23	10.36				Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.45	regg. 6.47	10.45		
Erked	"	8.43	10.51					ind.	este 6.14	7.30	11.01		
Héjasfalva (elág. Udvarhely felő)	"	9.12	11.16				Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	10.44	11.41			
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	9.35	11.32					ind.	11.04	d. u. 12.23	2.18		
		9.42	11.39				Budapest	érk.	regg. 7.00	este 8.15	regg. 7.25		
Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre ék. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.													
Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.													
Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	délelőtt 10.30	délután 2.45			Brassó	ind. reggel	4.50	reggel 8.50	délután 3.10		
Imecsalva		4.17	10.43	3.02			Szász-Hermány		5.09	9.09	3.25		
Páva-Zabola		4.34	10.56	3.19			Prázmár		5.35	9.33	3.43		
Kovácsna		4.45	11.13	3.51			Kökös		5.50	9.46	3.54		
Barátos		5.18	11.29	4.16			Uzon		6.07	10.03	4.05		
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42	4.35			Kilyen		6.23	10.18	4.17		
Eresztevény		5.55	11.59	4.56			Sepsi-Szentgyörgy		6.49	10.46	4.35		
Sepsi-Szentgyörgy	d. u.	6.35	12.29	5.36			Eresztevény		7.16	11.14	4.57		
Kilyén		6.45	12.37	5.46			Nagy-Borosnyó		7.37	11.41	5.14		
Uzon		7.00	12.50	6.02			Barátos		8.06	12.10	5.35		
Kökös		1.14	1.00	6.15			Kovácsna		8.33	12.40	5.55		
Prázmár		7.41	1.20	6.42			Páva-Zabola		8.46	12.50	6.02		
Szász-Hermány		8.01	1.36	7.02			Imecsalva		9.01	1.08	6.18		
Brassó	érk.	8.19	1.50	7.20			Kézdi-Vásárhely	érk.	9.19	1.26	este 6.36		

Kézdi-Vásárhely ifj. Janesó Mózes könyvnyomdája.